CONSEIL D'ETAT
LEGISLATION
RAAD VAN STATE
WETGEVING

61241/4

VOORONTWERP VAN ORDONNANTIE

houdende instemming met:

het Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, aangenomen te New York op 18 december 2002.

Het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschaps-commissie van Brussel-Hoofdstad,

Op de voordracht van de Leden van het Verenigd College, bevoegd voor Externe Betrekkingen,

Na beraadslaging,

BESLUIT

De Leden van het Verenigd College bevoegd voor Externe Betrekkingen zijn gelast, in naam van het Verenigd College, bij de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad het ontwerp van ordonnantie in te dienen waarvan de tekst volgt:

Artikel 1: Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 135 van de Grondwet.

AVANT-PROJET D'ORDONNANCE

portant assentiment au:

Protocole facultatif se rapportant à la Convention contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, adopté à New York le 18 décembre 2002.

Le Collège réuni de la Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale,

Sur la proposition des Membres du Collège réuni, compétents pour les Relations extérieures,

Après délibération,

ARRETE

Les Membres du Collège réuni, compétents pour les Relations extérieures, sont chargés de présenter, au nom du Collège réuni, à l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale le projet d'ordonnance dont la teneur suit:

Article 1er: La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 135 de la Constitution.

Art. 2:

Het , Facultatief Protocol bij het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, aangenomen te New York op 18 december 2002 zal volkomen gevolg hebben.

Bruxelles, le

De Voorzitter van het Verenigd College,

R. VERVOORT

De Leden van het Verenigd College, bevoegd voor Externe Betrekkingen,

G. VANHENGEL

D. GOSUIN

Art. 2:

Le Protocole facultatif se rapportant à la Convention contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, adopté à New York le 18 décembre 2002, sortira son plein et entier effet.

Brussel,

Le Président du Collège réuni,

Les Membres du Collège réuni, compétents pour les Relations extérieures,

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Context van de Overeenkomst

De Belgische staat heeft op 25 juni 1999 het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, gedaan te New York op 10 december 1984, hierna "Verdrag van de Verenigde Naties tegen foltering", bekrachtigd. Daaruit volgde een aanpassing van het Strafwetboek aan de normatieve bepalingen van dat verdrag door de wet van 14 juni 2002 houdende overeenstemming van het Belgische recht met het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, aangenomen te New York op 10 december 1984.

Dit Protocol voorziet niet in de creatie van nieuwe rechten maar in een preventief beschermingsmechanisme dat in het verlengde ligt van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, met betrekking tot de bepalingen van voornoemd verdrag die de staten verplichten om preventief op te treden tegen folterpraktijken of handelingen van foltering en tegen onmenselijke of onterende behandeling. Het is een aanvulling op andere mechanismen ter voorkoming die reeds op het niveau van de Verenigde Naties bestaan – de Speciale Rapporteur inzake foltering en het Comité tegen foltering.

De organen bevoegd voor de verdragen van de Verenigde Naties die de tenuitvoerlegging van de voornaamste internationale verdragen inzake de mensenrechten controleren, bevelen België regelmatig aan om dit Protocol te bekrachtigen. In het kader van de "universele periodieke toetsing" heeft België zich tweemaal geëngageerd om het te bekrachtigen, in 2011 en 2016.

Het idee van een mechanisme ter voorkoming van foltering en onmenselijke en onterende behandeling is ouder dan de uitwerking van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen foltering zelf (1984) en het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering (1987).

EXPOSE DES MOTIFS

I. Contexte de la Convention

L'Etat belge a ratifié le 25 juin 1999 la Convention contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, faite à New York le 10 décembre 1984, ci-après « Convention des Nations Unies contre la torture ». Il s'en est suivi une adaptation du Code pénal aux dispositions normatives de cette Convention par le biais de la loi du 14 juin 2002 mettant en conformité le droit belge avec la Convention contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, adoptée à New York le 10 décembre 1984.

Le présent Protocole ne prévoit pas la création de nouveaux droits mais un mécanisme de protection préventif qui s'inscrit dans le prolongement de la Convention des Nations Unies contre la torture, en ce qui concerne les dispositions de ladite Convention qui obligent les Etats à intervenir de manière préventive contre les pratiques ou actes de torture et les traitements inhumains ou dégradants. Il complète d'autres mécanismes de prévention déjà existants au niveau des Nations Unies – le Rapporteur spécial sur la torture et le Comité contre la torture.

Les organes de traités des Nations Unies, qui surveillent la mise en œuvre des principaux traités internationaux sur les droits de l'homme, recommandent régulièrement à la Belgique de ratifier ce Protocole. Dans le cadre de l' « Examen périodique universel », la Belgique s'est engagée, par deux fois, à le ratifier, en 2011 et en 2016.

L'idée d'un mécanisme de prévention de la torture et des traitements inhumains et dégradants est antérieure à l'élaboration de la Convention des Nations Unies contre la torture même (1984) et de la Convention européenne pour la prévention de la torture (1987).

De goedkeuring van beide voormelde verdragen gaf een nieuwe dynamiek aan de initiatieven met het oog op de tenuitvoerlegging van een preventief beschermingsmechanisme.

Dit facultatief Protocol is het resultaat van een tien jaar durend onderhandelingsproces in de Verenigde Naties. Het oorspronkelijke voorstel van facultatief Protocol werd in 1991 door Costa Rica ingediend en voorzag in de oprichting van een internationaal orgaan samengesteld uit onafhankelijke deskundigen. Krachtens Resolutie 43/92 van 5 maart 1992 van de Verenigde Naties besliste de Commissie voor de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties om een werkgroep op te richten belast met de uitwerking van een ontwerp van facultatief Protocol.

De onderhandelingen geraakten pas in 2001 in een stroomversnelling toen Mexico en de Europese Unie nieuwe voorstellen hadden geformuleerd, waardoor de patstelling kon worden doorbroken. Mexico stelde voor om het systeem van onafhankelijke internationale deskundigen te vervangen door een nationaal systeem in het kader waarvan elke staat zelf verantwoordelijk zou zijn voor de oprichting van een mechanisme voor controle uitgeoefend door onafhankelijke deskundigen. De Europese Unie verzoende in haar voorstel het internationale en het nationale mechanisme. Uiteindelijk voorziet de definitieve tekst van het facultatief Protocol in de twee mechanismen.

Het facultatief Protocol is in werking getreden op 22 juni 2006. Op die dag was het instrument reeds bekrachtigd door tachtig staten. Van de 28 lidstaten van de Europese Unie hebben 21 het protocol bekrachtigd, 5, waaronder België, hebben het ondertekend maar nog niet bekrachtigd, en nog 2 staten hebben ondertekend noch bekrachtigd.

Het Protocol voorziet in een dubbel, nationaal en internationaal, controlemechanisme dat, net als de regionale controle bedoeld in het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (CPT), hierna " Europees Verdrag ter voorkoming van foltering", beoogt folterpraktijken en handelingen van foltering en onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing te voorkomen door regelmatige bezoeken van onafhankelijke deskundigen op de plaatsen waar personen van hun vrijheid zijn beroofd, alsook door aanbevelingen te formuleren aan de betrokken autoriteiten.

L'adoption des deux Conventions précitées, donne une nouvelle dynamique aux initiatives visant à mettre en œuvre un mécanisme de protection préventif.

Ce Protocole facultatif est le résultat d'un processus de négociation long de dix ans au sein des Nations Unies. La proposition initiale de Protocole facultatif a été déposée en 1991 par le Costa Rica et prévoyait la création d'un organe international composé d'experts indépendants. En vertu de la Résolution 43/92 du 5 mars 1992 des Nations Unies, la Commission des droits de l'homme des Nations Unies a décidé de créer un groupe de travail chargé d'élaborer un projet de Protocole facultatif.

Ce n'est qu'en 2001 que les négociations ont connu une accélération lorsque le Mexique et l'Union européenne ont formulé de nouvelles propositions qui ont permis de sortir de l'impasse. Le Mexique a proposé de remplacer le système des experts internationaux indépendants par un système national dans le cadre duquel chaque Etat serait lui-même responsable de la création d'un mécanisme de contrôle exercé par des experts indépendants. Dans sa proposition, l'Union européenne a réuni le mécanisme international et le mécanisme national. Finalement, le texte définitif du Protocole facultatif prévoit les deux mécanismes.

Le Protocole facultatif est entré en vigueur le 22 juin 2006. A ce jour, cet instrument a déjà été ratifié par 80 Etats. Sur les 28 Etats membres de l'Union européenne, 21 ont ratifié le protocole, 5 dont la Belgique ont signé mais pas encore ratifié et encore 2 Etats ne l'ont ni signé ni ratifié.

Le Protocole prévoit un double mécanisme de contrôle, national et international, qui, comme le contrôle régional prévu par la Convention européenne pour la prévention de la torture et des peines ou traitements inhumains ou dégradants (CPT), ci-après « convention européenne pour la prévention de la torture », vise à prévenir les pratiques ou actes de torture et les peines ou traitements inhumains ou dégradants par le biais de visites régulières, par des experts indépendants, des lieux où des personnes sont privées de liberté, ainsi que par des recommandations formulées aux autorités concernées.

Het Protocol omvat een internationaal en een nationaal deel.

Aan de ene kant voorziet dit facultatief Protocol op het niveau van de Verenigde Naties in de oprichting van een nieuw orgaan, het Subcomité ter voorkoming van foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing. Dat subcomité, actief sinds 2007, is samengesteld uit op internationaal vlak vermaarde onafhankelijke deskundigen in domeinen die verband houden met foltering en onmenselijke of onterende behandeling. Het is ermee belast regelmatige bezoeken te brengen aan de plaatsen waar personen van hun vrijheid zijn beroofd. Daartoe kan het subcomité in alle vrijheid en zonder beperking kiezen welke plaatsen het wil bezoeken en welke controles het wil uitvoeren. In dat kader moet het kunnen rekenen op de volledige medewerking van de autoriteiten van de bezochte staat. Het subcomité zal in België een controle uitoefenen die overeenstemt met die uitgeoefend door het Comité ter voorkoming van foltering opgericht door het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering.

Aan de andere kant verplicht het facultatief Protocol de staten die partij zijn, te voorzien in een nationaal mechanisme ter voorkoming waardoor eveneens controle kan worden uitgeoefend op de behandeling van de personen die van hun vrijheid zijn beroofd. Dat mechanisme moet ten minste de volgende bevoegdheden hebben: (1) de situatie van de personen die van hun vrijheid zijn beroofd op regelmatige tijdstippen onderzoeken met het oog op de versterking van hun bescherming tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing, (2) aanbevelingen ter attentie van de bevoegde autoriteiten formuleren teneinde de behandeling en de situatie van de personen die van hun vrijheid zijn beroofd, te verbeteren en foltering en andere onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing te voorkomen, rekening houdend met de relevante normen van de Verenigde Naties en, tot slot, (3) voorstellen doen en opmerkingen formuleren inzake de geldende wetgeving of ontwerpen van wet ter zake.

Het staat de staat vrij om de vorm te kiezen van het op te richten nationale mechanisme ter voorkoming dat niettemin onafhankelijk moet kunnen functioneren (zowel inzake samenstelling, op financieel vlak als bij de uitoefening van zijn opdrachten).

Le Protocole comprend un volet international et un volet national.

D'une part, au niveau des Nations Unies, ce Protocole facultatif prévoit la constitution d'un nouvel organe, le Sous-Comité pour la prévention de la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants (SPT). Ce Sous-Comité, actif depuis 2007, est composé d'experts indépendants réputés sur le plan international dans des domaines liés à la problématique de la torture et des traitements inhumains ou dégradants. Il est chargé de visiter régulièrement les lieux où des personnes sont privées de liberté. Pour cela, le Sous-Comité peut choisir, en toute liberté et sans restriction, les lieux qu'il souhaite visiter et les contrôles qu'il souhaite exécuter. Dans ce cadre, il doit pouvoir compter sur l'entière collaboration des autorités de l'Etat visité. Le Sous-Comité exercera un contrôle similaire, en Belgique, à celui déjà exercé par le Comité européen pour la prévention de la torture, créé par la Convention européenne pour la prévention de la torture.

D'autre part, au niveau national, le Protocole facultatif oblige les Etats parties à prévoir un mécanisme national de prévention permettant également d'exercer des contrôles sur le traitement des personnes privées de liberté. Ce mécanisme doit à tout le moins exercer les compétences suivantes : (1) examiner régulièrement la situation des personnes privées de liberté en vue de renforcer leur protection contre la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, (2) formuler des recommandations à l'intention des autorités compétentes afin d'améliorer le traitement et la situation des personnes privées de liberté et prévenir la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants, compte tenu des normes pertinentes de l'Organisation des Nations Unies et enfin (3) présenter des propositions et des observations au sujet de la législation en vigueur ou des projets de loi en la matière.

L'Etat est libre de choisir la forme du mécanisme national de prévention à créer qui doit toutefois pouvoir fonctionner de manière indépendante (tant dans sa composition, que sur le plan financier ou dans l'exercice de ses missions).

Daartoe moet rekening worden gehouden met de beginselen betreffende de status en werking van nationale instellingen ter bescherming en bevordering van de rechten van de mens (beginselen van Parijs). Samengevat moet de staat garant staan voor de werking van het controleorgaan en het dan ook de noodzakelijke middelen geven om te functioneren.

De dialoog en de samenwerking tussen de instanties ter voorkoming van foltering en de autoriteiten van de staat zijn de sleutels tot het succes van het mechanisme ter voorkoming, zoals het facultatief Protocol meermaals onderstreept. Op het vlak van de inhoud moeten de controlemechanismen de situatie kunnen onderzoeken van de personen die van hun vrijheid zijn beroofd. Dat veronderstelt informatie-uitwisseling en samenwerking met de bevoegde autoriteiten.

De dialoog en de samenwerking worden ook aangemoedigd tussen de controle-mechanismen op verschillende niveaus (nationaal, regionaal, internationaal). Door het samen bestaan van de verschillende controlemechanismen en het vermijden van overlappingen moeten de geleverde inspanningen om foltering en onmenselijke of onterende behandeling te voorkomen een meerwaarde kunnen krijgen.

Dat soort preventief beschermingssysteem is natuurlijk niet nieuw voor de lidstaten van de Raad van Europa die het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering hebben bekrachtigd. Door de bekrachtiging van het Facultatief Protocol zal België dan ook onderworpen zijn aan drie controlemechanismen, nationaal, regionaal en internationaal, zulks met het oog op de voorkoming van foltering en onmenselijke en onterende behandeling.

Het nationale mechanisme ter voorkoming moet worden ingevoerd in het jaar dat volgt op de bekrachtiging van het facultatief Protocol.

Thans zijn de constitutieve bestanddelen van het nationale mechanisme ter voorkoming nog niet bepaald. Daarvoor moeten nog tal van punten worden besproken, inzonderheid met betrekking tot de vorm van het mechanisme en de plaats ervan in het Belgische institutionele organogram. De staat die partij is, kan immers beslissen om een of meer nieuwe organen in te voeren of een of meer bestaande organen aan te wijzen die worden belast met de vervulling van de opdracht van het nationale mechanisme ter voorkoming.

Il doit être à cet égard dûment tenu compte des Principes concernant le statut des institutions nationales pour la promotion et la protection des droits de l'Homme (Principes de Paris). En résumé, l'Etat doit se porter garant du fonctionnement de l'organe de contrôle et doit donc également lui donner les moyens nécessaires pour fonctionner.

Le dialogue et la collaboration entre les instances de prévention de la torture et les autorités étatiques sont les clés de la réussite du mécanisme de prévention, comme le souligne également le Protocole facultatif à plusieurs reprises. Sur le plan du contenu, les mécanismes de contrôle doivent permettre d'examiner la situation dans laquelle se trouvent les personnes privées de liberté. Cela suppose un échange d'informations et la collaboration des autorités compétentes.

Le dialogue et la collaboration sont également encouragés entre des mécanismes de contrôle à différents niveaux (national, régional, mondial). La coexistence des différents mécanismes de contrôle doit permettre d'apporter une plus-value aux efforts consentis pour prévenir la torture et les traitements inhumains ou dégradants, en évitant les doubles emplois.

Ce type de système de protection préventif n'est évidemment pas nouveau pour les Etats membres du Conseil de l'Europe qui ont ratifié la Convention européenne pour la prévention de la torture. En ratifiant le Protocole facultatif, la Belgique sera donc soumise à trois mécanismes de contrôle, national, régional et mondial, visant à prévenir la torture et les traitements inhumains et dégradants.

Le mécanisme national de prévention doit être mis en place dans l'année qui suit la ratification du Protocole facultatif.

A ce jour, les éléments constitutifs du mécanisme national de prévention n'ont pas encore été déterminés. De nombreux points devront pour cela encore être discutés, notamment quant à la forme du mécanisme et sa place dans l'organigramme institutionnel belge. L'Etat partie peut en effet décider de mettre en place un ou plusieurs nouveaux organes, ou désigner un ou des organes existants chargé(s) de remplir le mandat du mécanisme national de prévention.

Er moet evenwel worden opgemerkt dat het mechanisme alle plaatsen van vrijheidsberoving moet dekken, wat tal van sectoren onderstelt (gevangenis, immigratie, psychiatrie, ...), die vallen onder een federale en/of gefedereerde bevoegdheid. Bijgevolg kan ervan worden uitgegaan dat de oprichting van een nationaal mechanisme ter voorkoming de goedkeuring van een samenwerkingsakkoord of een andere constitutieve juridische norm vereist. Hierover is momenteel nog geen akkoord.

Il convient d'observer à cet égard que le mécanisme doit couvrir tous les lieux de privation de liberté, ce qui implique de nombreux secteurs (prison, immigration, psychiatrie, ...) relevant d'une compétence fédérale et/ou fédérée. La création du mécanisme national de prévention nécessitera donc encore vraisemblablement l'adoption d'un accord de coopération ou d'une autre norme juridique constitutive. A ce moment il n'y a pas encore un accord à ce sujet.

II. Gemengd karakter van de Overeenkomst

Tijdens haar vergadering van 12 oktober 2004 stelde de Werkgroep 'Gemengde Verdragen' (WGGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), vast dat het Protocol een gemengd karakter heeft (Federaal/Gemeenschappen/Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie/Waals Gewest). Bijgevolg dienen alle betrokken entiteiten hun wetgevende instemming met het Protocol te betuigen, vooraleer België het kan ratificeren.

Wat de bevoegdheid van de Gemeenschappen betreft, en inzonderheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor het grondgebied van Brussel-Hoofdstad, kan worden verwezen naar artikel 5 § 1 I 1°, II 6° b), en 7° van de Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980. Immers, de gedwongen opnames in een psychiatrisch ziekenhuis, de plaatsing van minderjarigen in de gemeenschapsinstellingen en de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden zijn relevant in dit kader, nu het mogelijk is dat bepaalde omstandigheden in dergelijke instellingen als foltering of wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing in de zin van het verdrag dienen te worden beschouwd.

In zijn advies van 24 januari 2012 (kenmerk 50.822/3) m.b.t. de Vlaamse instemmingsprocedure, stelde de Raad van State dat er geen bezwaar is om de instemmingsprocedure met het facultatief protocol los te koppelen van de procedure tot instemming met het nog te onderhandelen samenwerkingsakkoord inzake de oprichting van een nationaal preventiemechanisme.

II. Caractère mixte de la Convention

Lors de sa réunion du 12 octobre 2004, le Groupe de Travail 'Traités Mixtes' (GTTM), organe consultatif de la Conférence interministérielle de la Politique étrangère (CIPE), a constaté le caractère mixte du Protocole (Fédéral/Communautés/Commission communautaire commune/Région wallonne). Toutes les entités concernées doivent donc avoir préalablement porté assentiment au Protocole pour que la Belgique puisse le ratifier.

Concernant les compétences des Communautés, et de la Commission communautaire commune en ce qui concerne la Région bruxelloise, on peut se référer à l'article 5 § 1 I 1°, II 6° b), et 7° de la loi spéciale de réformes institutionnelles de 8 août 1980. En effet, l'hospitalisation sous contrainte en psychiatrie, le placement des mineurs dans les institutions communautaires et l'aide aux détenus sont pertinents dans ce cadre, vu que c'est possible que certaines circonstances dans ces institutions peuvent être considérées comme torture ou peine ou traitement cruel, inhumain ou dégradant dans le sens du traité.

Dans son avis du 24 janvier 2012 (référence 50.822/3) concernant la procédure d'approbation flamande, le Conseil d'Etat ne s'oppose pas à ce que la procédure d'approbation avec le protocole facultatif et la procédure d'approbation avec un accord de coopération qui reste à négocier sur la création d'un mécanisme national de préventions soient menées séparément.

III. Inhoud van de Overeenkomst

Het facultatief Protocol bestaat uit 37 artikelen. De preambule wijst erop dat het facultatief Protocol kadert binnen de draagwijdte van de artikelen 2 en 16 van het Verdrag tegen foltering, volgens dewelke Staten ertoe gehouden zijn maatregelen te nemen ter voorkoming van foltering, onmenselijke en onterende behandeling.

Deel I van het facultatief Protocol (artikelen 1 tot 4) schrijft de algemene bepalingen voor die de draagwijdte van het Facultatief Protocol schetsen.

Artikel 1

Dit artikel omschrijft het doel van het facultatief Protocol als het oprichten van een systeem, zowel op nationaal als internationaal niveau, dat toelaat bezoeken te brengen aan plaatsen waar personen van hun vrijheid beroofd worden. Het komt toe aan de mechanismen die daartoe in stand worden gebracht onderzoek te voeren naar de omstandigheden waarin deze personen zich bevinden teneinde praktijken of daden van foltering, onmenselijke en onterende behandeling te voorkomen.

Artikel 2

Dit artikel kondigt de oprichting aan van het Subcomité ter voorkoming van foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing. Dit Subcomité functioneert binnen het kader van de Verenigde Naties en onderschrijft ook haar principes van vertrouwelijkheid, onpartijdigheid, niet-selectiviteit, universaliteit en objectiviteit. Een eerste verwijzing volgt in dit artikel naar het belang dat gehecht wordt aan de noodzakelijke dialoog tussen het Subcomité en de Staten met het oog op het verwezenlijken van de doelstellingen van dit facultatief Protocol.

Artikel 3

Dit artikel kondigt de verplichting aan van de Staat tot het oprichten, aanduiden of instand-houden van één of meerdere nationale organen die instaan voor het brengen van een bezoek aan plaatsen waar personen van hun vrijheid beroofd worden.

III. Contenu de la Convention

Le Protocole facultatif compte 37 articles. Le préambule indique que le Protocole facultatif s'inscrit dans la mise en œuvre des articles 2 et 16 de la Convention contre la torture qui prévoient que les Etats sont tenus de prendre des mesures pour prévenir la torture et les traitements inhumains ou dégradants.

La première partie du Protocole facultatif (articles 1er à 4) renferme les dispositions générales qui donnent une ébauche de la portée du Protocole facultatif.

Article 1er

Cet article précise que le Protocole facultatif a pour objectif l'établissement d'un système de visites, tant au niveau national qu'international, sur les lieux où se trouvent des personnes privées de leur liberté. Les mécanismes mis en place à cet effet doivent permettre d'enquêter sur les circonstances dans lesquelles se trouvent ces personnes afin de prévenir des pratiques ou des actes de torture ou des traitements inhumains ou dégradants.

Article 2

Cet article annonce la création d'un Sous-Comité pour la prévention de la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants. Ce Sous-Comité conduit ses travaux dans le cadre des Nations Unies et souscrit également aux principes de confidentialité, d'impartialité, de non-sélectivité, d'universalité et d'objectivité. Cet article renvoie ensuite une première fois à l'importance qui est attachée au dialogue entre le Sous-Comité et les Etats, lequel est indispensable en vue de réaliser les objectifs du Protocole facultatif.

Article 3

Cet article prévoit l'obligation pour chaque Etat de mettre en place, de désigner ou d'administrer un ou plusieurs organes nationaux chargés d'effectuer des visites sur les lieux où se trouvent des personnes privées de leur liberté.

Het is mogelijk dat een Staat reeds beschikt over een orgaan aan welke deze bevoegdheid reeds is toegekend of kan toegekend worden in overeenkomst met het facultatief Protocol. Als een Staat dergelijke bevoegdheid niet kan toekennen aan een reeds bestaand orgaan is het verantwoordelijk voor het oprichten van een nieuw.

Il est possible qu'un Etat dispose déjà d'un organe auquel cette compétence a déjà été ou peut être octroyée conformément au Protocole facultatif. Si un Etat ne peut pas octroyer une telle compétence à un organe déjà existant, il est tenu de mettre un nouvel organe en place.

Artikel 4

Dit artikel erkent de verplichting van de Staat tot het machtigen van zowel het Subcomité als het nationaal mechanisme, zoals omschreven respectievelijk in de artikelen 2 en 3, tot het uitvoeren van bezoeken aan elke plaats die onder de rechtsmacht van de Staat valt en waar een persoon zich kan of zou kunnen bevinden die van zijn vrijheid wordt beroofd. Die vrijheidsberoving moet haar grondslag vinden in een bevel van een publieke autoriteit, op haar aanzet of met haar instemming (uitdrukkelijk of impliciet).

Article 4

Cet article reconnaît l'obligation de chaque Etat d'autoriser tant le Sous-Comité que les mécanismes nationaux, définis respectivement aux articles 2 et 3, à effectuer des visites dans tout lieu placé sous sa juridiction où se trouve ou pourrait se trouver une personne privée de sa liberté. Cette privation de liberté doit se fonder sur un ordre d'une autorité publique, à son instigation ou avec son consentement (exprès ou tacite).

Bovendien definieert dit artikel de term vrijheidsberoving als de toestand waarin een persoon in een publieke of private instelling van toezicht geplaatst of opgesloten wordt en niet louter uit eigen wil kan verlaten dan met de goedkeuring van een publieke autoriteit. Deze omschrijving is uiteraard zeer breed in het huidig maatschappelijke instellingenlandschap en omvat gevangenissen, jeugdinstellingen, psychiatrische instellingen, asielcentra, transit zones op internationale luchthavens, cellen in politiekantoren, instellingen van sociaal verweer enz., ... Deze lijst is ter illustratie en omvat de voornaamste plaatsen die kunnen worden beoogd. Andere plaatsen waar personen in de praktijk van hun vrijheid zijn beroofd zouden echter niet mogen worden uitgesloten.

Cet article définit en outre le terme de privation de liberté comme la situation dans laquelle une personne est placée ou incarcérée dans un établissement public ou privé dont elle n'est pas autorisée à sortir de son gré mais uniquement sur l'accord d'une autorité publique. Cette définition est évidemment très vaste dans le paysage actuel des institutions sociales et comprend les prisons, les établissements pour jeunes, les établissements psychiatriques, les centres d'asile, les zones de transit dans les aéroports internationaux, les cellules dans les bureaux de police, les établissements de défense sociale, ... La présente liste est illustrative et comprend les principaux lieux pouvant être visés; d'autre lieux où des personnes se retrouveraient pratiquement privées de leur liberté ne seraient toutefois pas à exclure.

Deel II (artikelen 5 tot 10) omschrijft de samenstelling van het Subcomité ter voorkoming van foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing.

La deuxième partie (articles 5 à 10) détaille la composition du Sous-Comité pour la prévention de la torture et autres peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants.

Artikel 5

Dit artikel geeft de bepalingen weer met betrekking tot de samenstelling van het Subcomité en de hoedanigheid van de leden van het Subcomité.

Article 5

Cet article contient les dispositions relatives à la composition du Sous-Comité et à la qualité des membres du Sous-Comité.

Artikel 6

Dit artikel omschrijft de modaliteiten van aanduiding van de leden van het Subcomité. De kandidaten worden voorgedragen door de Staten.

Artikel 7

Dit artikel omschrijft de verkiezingsprocedure voor de kandidaat-leden van het Subcomité.

Artikel 8

In dit artikel worden de nodige procedures uitgewerkt indien een lid van het Subcomité zou komen te overlijden, zijn mandaat zou neerleggen of om welke reden dan ook niet meer in staat zou zijn het mandaat uit te oefenen.

Artikel 9

De leden van het Subcomité zijn verkozen voor een termijn van vier jaar, hernieuwbaar éénmalig indien zij opnieuw voorgedragen worden als kandidaat. Het mandaat van de helft van de eerste groep verkozenen zal echter reeds ten einde komen na twee jaar, dit om het systeem van tweejaarlijkse verkiezingen zoals voorzien in artikel 7 reeds op gang te brengen. Bij lottrekking zal besloten worden welke leden van de eerste groep verkozenen een tweejarig mandaat zullen opnemen.

Artikel 10

Dit artikel vermeldt de oprichting van een Bureau van het Subcomité. De leden van het Bureau worden door het Subcomité verkozen voor een periode van twee jaar, hernieuwbaar. Het Bureau is verantwoordelijk voor het opstellen van het interne reglement.

Deel III (artikelen 11 tot 16) omschrijft het mandaat van het Subcomité alsook de verplichtingen die een Staat onderschrijft als garantie van de werking van het Subcomité.

Artikel 11

Dit artikel geeft de verschillende taken weer die aan het Subcomité toegekend worden. In de eerste plaats komt het toe aan de leden van het Subcomité om bezoeken te brengen aan plaatsen waar personen van hun vrijheid beroofd worden, zoals omschreven in artikel 4.

Article 6

Cet article décrit les modalités de désignation des membres du Sous-Comité. Les candidats sont présentés par les Etats.

Article 7

Cet article décrit la procédure selon laquelle se déroule l'élection des candidats-membres du Sous-Comité.

Article 8

Cet article contient les procédures nécessaires qui ont été développées si un membre du Sous-Comité devait décéder, se démettre de ses fonctions ou ne plus être en mesure pour quelque autre raison de s'acquitter de son mandat.

Article 9

Les membres du Sous-Comité sont élus pour quatre ans. Cette période peut être renouvelée une fois si leur candidature est de nouveau présentée. Le mandat de la moitié du premier groupe d'élus prend toutefois déjà fin au bout de deux ans pour permettre la mise en place du système d'élections biennales prévu à l'article 7. Les membres du premier groupe d'élus qui auront un mandat de deux ans sont désignés par tirage au sort.

Article 10

Cet article prévoit la création d'un bureau du Sous-Comité. Les membres du bureau sont élus par le Sous-Comité pour une période de deux ans, renouvelable. Le bureau est responsable de la rédaction du règlement intérieur.

La troisième partie (articles 11 à 16) définit le mandat du Sous-Comité ainsi que les obligations auxquelles souscrit un Etat afin de garantir le fonctionnement du Sous-Comité

Article 11

Cet article précise les différentes tâches attribuées au Sous-Comité. Il appartient en premier lieu aux membres du Sous-Comité d'effectuer des visites sur les lieux où des personnes sont privées de leur liberté conformément à l'article 4.

Bovendien komt het aan het Subcomité toe om aanbevelingen te formuleren aan de bevoegde autoriteiten met betrekking tot de bescherming van personen tegen praktijken van foltering, onmenselijke en onterende behandeling.

Het facultatief Protocol benadrukt de dialoog en samenwerking tussen de verschillende preventieve beschermingsmechanismen alsook met de bevoegde autoriteiten en andere instanties die betrokken zijn bij de problematiek van foltering, onmenselijke en onterende behandeling. Zo voorziet het facultatief Protocol in een duidelijke band tussen het Subcomité en het nationaal mechanisme ter voorkoming van foltering. Het Subcomité is namelijk bevoegd om het nationaal mechanisme bij te staan in haar werking door middel van het verlenen van advies, aanbevelingen en technische en andere hulpverlening.

Artikel 12

Om het Subcomité de vrijheid te garanderen om haar taken naar behoren te kunnen uitoefenen worden in dit artikel, en nadien ook in artikel 14, de verplichtingen van de Staat opgesomd ten aanzien van het Subcomité. Met het bekrachtigen van dit Facultatief Protocol verbindt de Staat er zich toe om het Subcomité toegang te verlenen tot elke instelling zoals omschreven in artikel 4 en tot het verlenen van alle mogelijke inlichtingen die van nut zouden kunnen zijn voor het Subcomité in de uitoefening van haar taken. Bovendien wordt ook in dit artikel aangespoord tot een sfeer van dialoog en samenwerking door de Staat de verantwoordelijkheid toe te kennen om de contacten tussen het Subcomité en het nationaal mechanisme te stimuleren en naar aanleiding van de aanbevelingen van het Subcomité met haar in dialoog te treden over de opvolging.

Artikel 13

Dit artikel omschrijft de modaliteiten van het bezoekprogramma dat door het Subcomité wordt opgesteld. Het Subcomité zal de Staat vooraf op de hoogte stellen van haar intentie een bezoek te willen brengen. Het Subcomité hoeft echter niet de goedkeuring van de Staat te verzoeken om een bezoek te kunnen brengen. Het louter bekrachtigen van het facultatief Protocol verbindt de Staat ertoe het Subcomité te ontvangen indien het wenst een bezoek te brengen.

Il revient également au Sous-Comité de formuler des recommandations aux autorités compétentes concernant la protection de personnes contre des pratiques de torture ou des traitements inhumains ou dégradants.

Le Protocole facultatif met l'accent sur le dialogue et la collaboration entre les différents mécanismes de protection à caractère préventif ainsi qu'avec les autorités compétentes et d'autres instances impliquées dans la problématique de la torture, des traitements inhumains ou dégradants. Le Protocole facultatif prévoit ainsi un lien clair entre le Sous-Comité et les mécanismes nationaux pour la prévention de la torture. Le Sous-Comité est compétent pour aider les mécanismes nationaux dans leur fonctionnement, notamment en rendant des avis, en formulant des recommandations et en proposant une assistance technique.

Article 12

Afin de permettre au Sous-Comité d'accomplir ses tâches librement et correctement, cet article ainsi que l'article 14 définissent les obligations de chaque Etat vis-à-vis du Sous-Comité. En ratifiant ce Protocole facultatif, chaque Etat s'engage à donner accès au Sous-Comité à chaque établissement décrit à l'article 4 et à lui communiquer tous les renseignements qui pourraient lui être utiles dans le cadre de l'accomplissement de ses tâches. De plus, cet article encourage le dialogue et la collaboration en chargeant chaque Etat de faciliter les contacts entre le Sous-Comité et les mécanismes nationaux et d'engager le dialogue avec le Sous-Comité concernant le suivi de ses recommandations.

Article 13

Cet article définit les modalités du programme de visites établi par le Sous-Comité. Le Sous-Comité informera au préalable l'Etat de son intention d'effectuer une visite. Le Sous-Comité ne doit toutefois pas demander l'accord de l'Etat pour pouvoir effectuer une visite. La simple ratification du Protocole facultatif oblige l'Etat à recevoir le Sous-Comité si celui-ci souhaite effectuer une visite.

Naast de bezoeken die deel uitmaken van het regelmatige bezoekprogramma kan het Subcomité een Staat op de hoogte brengen een follow-up bezoek te willen brengen. Ad hoc bezoeken daarentegen worden niet voorzien door het facultatief Protocol.

Outre les visites qui font partie du programme de visites régulier, le Sous-Comité peut informer un Etat de son intention de procéder à une visite de suivi. En revanche, le Protocole facultatif ne prévoit pas de visites ad hoc.

Artikel 14

Om het Subcomité de vrijheid te garanderen om haar taken naar behoren te kunnen uitoefenen schrijft dit artikel, ter aanvulling van artikel 12, de verplichtingen van de Staat voor ten aanzien van het Subcomité. Dit artikel kent aan het bezoekende Subcomité het recht toe om ongelimiteerd en naar vrije keuze alle plaatsen, zoals omschreven in artikel 4, te bezoeken. Daaronder moet begrepen worden alle mogelijke gebouwen, bijgebouwen of vestigingen die daarbij horen en dus beperkt zich niet tot de kamers waarin personen die van hun vrijheid beroofd worden verblijven. De Staat heeft de verplichting het Subcomité op de hoogte te stellen van alle mogelijke plaatsen die zij overeenkomstig artikel 4 kunnen bezoeken, alsook alle mogelijke informatie die van belang kan zijn met betrekking tot de omstandigheden waarin de personen die van hun vrijheid beroofd worden zich bevinden. Bovendien beschikt het Subcomité over de vrijheid om een onderhoud te hebben met eender welke persoon die van zijn vrijheid beroofd is, zonder de aanwezigheid van getuigen, en met elke andere persoon waarvan het Subcomité het nodig acht.

Article 14

Afin de permettre au Sous-Comité d'accomplir ses tâches librement et correctement, cet article définit, en complément de l'article 12, les obligations de l'Etat vis-à-vis du Sous-Comité. Cet article octroie au Sous-Comité chargé de mener les visites le droit de visiter sans restriction et en toute liberté tous les lieux définis à l'article 4. Il convient d'entendre par là tous les bâtiments, annexes ou installations y afférents et donc pas uniquement les chambres dans lesquelles séjournent les personnes privées de leur liberté. L'Etat est tenu d'indiquer au Sous-Comité tous les lieux que celui-ci peut visiter conformément à l'article 4 et de lui communiquer toutes les informations susceptibles de présenter de l'intérêt quant aux conditions dans lesquelles vivent les personnes privées de leur liberté. Le Sous-Comité est en outre libre de s'entretenir avec toute personne privée de sa liberté, sans témoins, ainsi qu'avec toute autre personne que le Sous-Comité estime nécessaire de rencontrer.

Het facultatief Protocol voorziet in een uitzonderingsmaatregel volgens dewelke het Subcomité slechts door de Staat geweigerd kan worden een bezoek te brengen om redenen van nationale of openbare veiligheid, of in geval van zware natuurrampen of problemen daar waar het bezoek plaats zou vinden. Deze weigering kan echter slechts tijdelijk zijn tot de grond van het bezwaar verdwenen is. Een Staat is echter niet geoorloofd zich te beroepen op de noodtoestand om een bezoek van het Subcomité te weigeren.

Le Protocole facultatif prévoit une mesure d'exception aux termes de laquelle le Sous-Comité ne peut se voir refuser par l'Etat l'autorisation d'effectuer une visite que pour des raisons de sécurité nationale ou publique ou en cas de catastrophes naturelles ou de problèmes graves là où la visite devrait avoir lieu. Cependant, ce refus ne peut être que provisoire jusqu'à ce que le motif de l'objection ait disparu. Un Etat ne peut toutefois pas invoquer l'état d'urgence pour refuser une visite du Sous-Comité.

Artikel 15

Dit artikel verbiedt het opleggen van sancties door een overheidsinstantie of ambtenaar aan personen of instanties die het Subcomité bijgestaan hebben in de uitoefening van haar taken en meer algemeen waarborgt hen tegen elke mogelijke hinder die zij eventueel zouden kunnen ondervinden als gevolg van hun medewerking.

Article 15

Cet article interdit à toute autorité publique et à tout fonctionnaire d'imposer des sanctions à des personnes ou à des organisations qui ont assisté le Sous-Comité dans l'exercice de ses fonctions et préserve plus particulièrement ces dernières de tout embarras qu'elles pourraient éventuellement éprouver à la suite de leur collaboration.

Artikel 16

Dit artikel schrijft voor dat het Subcomité op vertrouwelijke wijze haar opmerkingen en aanbevelingen aan de Staat bezorgt en desgevallend ook aan het nationaal mechanisme. Op verzoek van de Staat zal het Subcomité haar rapport openbaar maken, geheel of gedeeltelijk. Dit kan echter zonder toestemming van de betrokken Staat gebeuren wanneer deze onvoldoende medewerking heeft verleend aan het Subcomité, overeenkomstig de artikelen 12 en 14, of indien de betrokken Staat onvoldoende inspanningen heeft gedaan om gevolg te geven aan de aanbevelingen van het Subcomité.

Het Subcomité legt jaarlijks een rapport voor aan het Comité tegen foltering over haar werkzaamheden.

In **deel IV** (artikelen 17 tot 23) worden het mandaat van het nationaal mechanisme en de verplichtingen van de Staat ten aanzien van het mechanisme weergegeven.

Artikel 17

Dit artikel kondigt de oprichting aan door de bekrachtigende Staat van één of meerdere, nationale of gedecentraliseerde, mechanismen die zullen waken over het voorkomen van praktijken van foltering, onmenselijke of onterende behandeling. Dit mechanisme zal opgericht worden of haar bevoegdheden toegekend worden hetzij één jaar na de bekrachtiging van het Facultatief Protocol, hetzij één jaar na de inwerkingtreding van het Facultatief Protocol in het geval waar de Staat het eerder al heeft bekrachtigd.

Artikel 18

Dit artikel omschrijft de verplichtingen die de Staat op zich neemt ten aanzien van het nationaal mechanisme. De Staat garandeert de onafhankelijkheid en de werkingsmiddelen alsook de professionaliteit van de leden van het nationaal mechanisme. Bij het oprichten van het mechanisme wordt de Staat bovendien aangespoord om zich te laten leiden door de Principes van Parijs, betreffende het statuut van nationale instanties die instaan voor de bevordering en bescherming van mensenrechten.

Article 16

Cet article prévoit que le Sous-Comité communique ses observations et recommandations à titre confidentiel à l'Etat et, le cas échéant, au mécanisme national. Le Sous-Comité publiera son rapport, en tout ou partie, à la demande de l'Etat. Il pourra toutefois le faire sans l'assentiment de l'Etat concerné si celui-ci n'a pas apporté une collaboration suffisante au Sous-Comité, conformément aux articles 12 et 14, ou s'il n'a pas déployé suffisamment d'efforts pour donner suite aux recommandations du Sous-Comité.

Le Sous-Comité présente chaque année un rapport sur ses activités au Comité contre la torture.

La quatrième partie (articles 17 à 23) concerne le mandat du mécanisme national et les obligations de l'Etat vis-à-vis de ce mécanisme.

Article 17

Cet article prévoit la création, par l'Etat ratifiant, d'un ou de plusieurs mécanismes nationaux ou décentralisés chargés de veiller à la prévention des pratiques de torture ainsi que des traitements inhumains ou dégradants. Ce mécanisme sera créé ou se verra attribuer ses compétences soit un an après la ratification du Protocole facultatif, soit un an après l'entrée en vigueur du Protocole facultatif si l'Etat l'a ratifié antérieurement.

Article 18

Cet article précise les obligations de l'Etat vis-à-vis du mécanisme national. L'Etat garantit l'indépendance, les moyens de fonctionnement et le professionnalisme des membres du mécanisme national. Lors de la création du mécanisme, l'Etat est en outre invité à se laisser guider par les Principes de Paris concernant le statut des institutions nationales pour la promotion et la protection des droits de l'homme.

Artikel 19

Dit artikel omschrijft het minimum aan taken dat het nationaal mechanisme behoort uit te voeren, met name het regelmatig onderzoeken van de omstandigheden waarin personen die van hun vrijheid beroofd worden zich bevinden, aanbevelingen doen aan de bevoegde autoriteiten en het opstellen van wetsvoorstellen of opmerkingen in verband met de betrokken wetgeving.

Artikel 20

Teneinde het nationaal mechanisme in staat te stellen haar mandaat uit te oefenen bepaalt dit artikel, ter aanvulling van artikel 18, de verplichtingen die daartoe aan de Staat toekomen. Zij komen overeen met de verplichtingen waartoe de Staat gebonden is ten aanzien van het Subcomité zoals omschreven in artikel 14. De tekst van dit artikel is echter minder strikt ten aanzien van de verplichtingen van de Staat aangezien men hier niet uitdrukkelijk spreekt over een ongelimiteerde toegang tot instellingen of informatie. Het facultatief Protocol benadrukt bovendien hier opnieuw het recht welke het nationaal mechanisme toekomt om in dialoog te gaan met het Subcomité.

Artikel 21

Dit artikel herneemt ten aanzien van het nationaal mechanisme dezelfde garantie als voorgeschreven in artikel 15 ten aanzien van het Subcomité. Dit artikel verbiedt namelijk het opleggen van sancties door een overheids-instantie of ambtenaar aan personen of instanties die het Subcomité bijgestaan hebben in de uitoefening van haar taken en meer algemeen waarborgt hen tegen elke mogelijke hinder die zij eventueel zouden kunnen ondervinden als gevolg van hun medewerking.

Bovendien schrijft dit artikel een bescherming van de persoonsgegevens voor met betrekking tot documenten die door het nationaal mechanisme worden opgesteld.

Artikel 22

Volgens dit artikel verbindt de Staat er zich toe de aanbevelingen van het nationaal mechanisme in acht te nemen en een dialoog aan te gaan met betrekking tot de opvolging ervan.

Article 19

Cet article détermine les tâches minimales du mécanisme national, à savoir l'examen régulier des conditions dans lesquelles vivent les personnes privées de leur liberté, la formulation de recommandations aux autorités compétentes et la rédaction de propositions de loi ou d'observations au sujet de la législation en la matière.

Article 20

Pour permettre au mécanisme national de s'acquitter de son mandat, cet article détermine, en complément à l'article 18, les obligations qui incombent à l'Etat dans ce domaine. Elles correspondent aux obligations que s'engage à respecter l'Etat vis-à-vis du Sous-Comité, définies à l'article 14. Concernant les obligations de l'Etat, le texte est toutefois moins strict étant donné qu'il n'est pas explicitement question dans cette disposition d'un accès sans restriction aux institutions ou aux renseignements. De plus, le Protocole facultatif insiste à nouveau sur le droit du mécanisme national de dialoguer avec le Sous-Comité.

Article 21

Cet article reprend la même garantie pour le mécanisme national que celle prévue à l'article 15 pour le Sous-Comité. Cet article interdit en effet aux autorités publiques ou aux fonctionnaires de sanctionner des personnes ou organisations qui ont assisté le Sous-Comité dans l'exercice de ses fonctions et les préserve plus particulièrement de tout embarras qu'ils pourraient éventuellement éprouver à la suite de leur collaboration.

De plus, cet article prévoit une protection des données personnelles en ce qui concerne les documents recueillis par le mécanisme national.

Article 22

Conformément à cet article, l'Etat s'engage à respecter les recommandations du mécanisme national et à engager le dialogue sur leur observation.

Artikel 23

Volgens dit artikel verbindt de Staat er zich toe het jaarlijks verslag van het nationaal mechanisme openbaar te maken en te verspreiden.

In **deel V** (artikel 24) vindt men de mogelijkheid weer voor een Staat tot het afleggen van een verklaring tot opschorting van de verplichtingen onder deel III en IV.

Artikel 24

Dit artikel kent aan de bekrachtigende Staat de mogelijkheid toe om haar verplichtingen ten aanzien van Deel III en Deel IV op te schorten voor een termijn van drie jaar, verlengbaar met twee jaar met goedkeuring van het Comité tegen foltering. Daartoe dient de Staat op het ogenblik van de bekrachtiging een verklaring af te leggen.

Ten slotte, in **deel VI** (artikelen 25 en 26) worden de financiële bepalingen weergegeven en in deel VII (artikelen 27 tot 37) de slotbepalingen.

Artikel 25

Dit artikel schrijft voor dat de werkingskosten van het Subcomité gedragen zullen worden door het budget van de Verenigde Naties.

Artikel 26

Dit artikel kondigt de oprichting aan van een speciaal fonds dat zal instaan voor financiële hulp bij de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen van het Subcomité alsook voor onderwijsprogramma's van het nationaal mechanisme.

Artikel 27

Dit artikel omschrijft de modaliteiten ter bekrachtiging van het facultatief Protocol.

Artikel 28

Dit artikel omschrijft de modaliteiten betreffende de inwerkingtreding van het facultatief Protocol. Het facultatief Protocol treedt in werking bij de twintigste bekrachtiging.

Article 23

Conformément à cet article, l'Etat s'engage à publier et à diffuser le rapport annuel du mécanisme national.

La cinquième partie (article 24) traite de la possibilité pour un Etat de faire une déclaration en vue d'ajourner les obligations visées aux troisième et quatrième parties.

Article 24

Cet article octroie à l'Etat qui ratifie la possibilité d'ajourner l'exécution de ses obligations en vertu de la troisième ou de la quatrième partie pour un délai de trois ans qui peut être prorogé de deux ans après approbation du Comité contre la torture. A cette fin, l'Etat doit faire une déclaration au moment de la ratification.

Enfin, **la sixième partie** (articles 25 et 26) porte sur les dispositions financières et la septième partie (articles 27 à 37), sur les dispositions finales.

Article 25

Cet article prévoit que les dépenses résultant des travaux du Sous-Comité seront supportées par le budget des Nations Unies.

Article 26

Cet article établit la création d'un fonds spécial qui apportera une aide financière à l'application des recommandations adressées par le Sous-Comité ainsi qu'à des programmes d'éducation du mécanisme national.

Article 27

Cet article décrit les modalités de ratification du Protocole facultatif.

Article 28

Cet article décrit les modalités relatives à l'entrée en vigueur du Protocole facultatif. Le Protocole facultatif entre en vigueur à la vingtième ratification.

Artikel 29

Dit artikel verwijst naar de toepasbaarheid van de bepalingen van het facultatief Protocol op de deelstaten van een federale Staat.

Artikel 30

Dit artikel weerhoudt de mogelijkheid van een Staat om enig voorbehoud ten aanzien van het facultatief Protocol te maken.

Artikel 31

Dit artikel legt de band met gelijkaardige beschermingssystemen die reeds op regionaal niveau zouden bestaan en nodigt uit tot gezamenlijk overleg en samenwerking teneinde overlappingen bij de uitvoering van hun respectievelijke mandaten te voorkomen. België is hierbij uiteraard betrokken voor wat betreft het Europees Verdrag ter voorkoming van foltering.

Artikel 32

Dit artikel verduidelijkt dat de bepalingen van het facultatief Protocol geen weerslag hebben op de verplichtingen die aan de bekrachtigende Staat toekomen in hoofde van Conventies van Genève van 12 augustus 1949 en de Aanvullende Protocollen van 8 juni 1977 of met betrekking tot de mogelijkheid voor een Staat om het Internationale Comité van het Rode Kruis de toestemming te verlenen bezoeken te brengen aan plaatsen waar personen van hun vrijheid beroofd worden.

Artikel 33

Dit artikel omschrijft de modaliteiten betreffende de mogelijkheid tot het opzeggen van het facultatief Protocol.

Artikel 34

Dit artikel omschrijft de modaliteiten betreffende de mogelijkheid tot het indienen van amendementen op het facultatief Protocol.

Artikel 35

Dit artikel kent de leden van het Subcomité de immuniteiten en voorrechten toe die nodig worden geacht tot het uitoefenen van het mandaat.

Article 29

Cet article renvoie à l'applicabilité des dispositions du Protocole facultatif aux entités fédérées d'un état fédéral.

Article 30

Cet article empêche un Etat d'émettre une quelconque réserve concernant le Protocole facultatif.

Article 31

Cet article établit le lien entre des systèmes de protection analogues qui existeraient déjà au niveau régional et invite à la concertation et à la collaboration collectives afin d'éviter les doubles emplois lors de l'exécution de leurs mandats respectifs. La Belgique est bien entendu concernée par ce sujet en ce qui concerne la Convention européenne pour la prévention de la torture.

Article 32

Cet article précise que les dispositions du Protocole facultatif sont sans effet sur les obligations qui incombent aux Etats Parties en vertu des Conventions de Genève du 12 août 1949 et des Protocoles additionnels du 8 juin 1977, ou sur la possibilité qu'a tout État partie d'autoriser le Comité international de la Croix-Rouge à visiter des lieux de détention où des personnes sont privées de leur liberté.

Article 33

Cet article définit les modalités relatives à la possibilité de dénoncer le Protocole facultatif.

Article 34

Cet article définit les modalités relatives à la possibilité de proposer des amendements au Protocole facultatif.

Article 35

Cet article octroie aux membres du Sous-Comité les immunités et privilèges, censés nécessaires pour exercer leur mandat.

Artikel 36

Dit artikel legt aan de leden van het Subcomité de verplichting op tijdens hun bezoeken de wetten en reglementen van de betrokken Staat te eerbiedigen en zich te onthouden van elke daad die in strijd is met het onafhankelijk en internationaal karakter van hun functie.

Artikel 37

Dit artikel omschrijft de modaliteiten betreffende het neerleggen van de tekst van het facultatief Protocol.

Article 36

Cet article oblige les membres du Sous-Comité à respecter, lors de leurs visites, les lois et règlements en vigueur dans l'Etat concerné et à s'abstenir de toute action incompatible avec le caractère impartial et international de leurs fonctions.

Article 37

Cet article décrit les modalités relatives à la déposition du texte du Protocole facultatif.

De Voorzitter van het Verenigd College

Le Président du Collège réuni,

R. VERVOORT

De Leden van het Verenigd College, bevoegd voor Externe Betrekkingen,

Les Membres du Collège réuni, compétents pour les Relations extérieures,

G. VANHENGEL

D. GOSUIN